

II

(Teatised)

EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ORGANITE JA ASUTUSTE TEATISED

EUROOPA KOMISJON

KOMISJONI TEATIS

Riigiabi ajutine raamistik majanduse toetamiseks praeguse COVID-19 puhangu kontekstis

(2020/C 91 I/01)

1. COVID-19 PUHANG, SELLE MÕJU MAJANDUSELE JA VAJADUS AJUTISTE MEETMETE JÄRELE

1.1. COVID-19 puhang ja selle mõju majandusele

1. COVID-19 on ulatuslik rahvatervise hädaolukord, mis puudutab meie kodanikke, ühiskonda ja majandust, kuna kõigis liidu liikmesriikides esineb nakkusi. See on suur šokk ka maailma ja liidu majandusele ning liikmesriikide ja ELi institutsioonide koordineeritud majanduslik reageerimine on väga oluline, et leevendada negatiivset mõju ELi majandusele.
2. Šokk mõjutab majandust erinevate kanalite kaudu, Tekkinud on tarneahelate katkemisest tulenev tarnešokk, tarbijate väiksemast nõudlusest tulenev nõudlusšokk, ebakindluse negatiivne mõju investeerimiskavadele ja likviidsuspiirangute mõju ettevõtjatele.
3. Liikmesriigid on võtnud vastu mitmesugused ohjeldamise meetmed, nagu suhtlemisdistantsi hoidmine, reisipiirangud, karantiin ja varjumine, et šoki kestus ja ulatus jääks võimalikult piiratuks. Need meetmed mõjutavad otseselt nii nõudlust kui ka pakkumist ning kahjustavad ettevõtjaid ja töötajaid, eelkõige tervishoiu-, turismi-, kultuuri-, jaekaubandus- ja transpordisektoris. Lisaks vahetule mõjule, mida COVID-19 avaldab liikuvusele ja transpordile, kannatavad üha enam ka kõikide ülejäänud sektorite eri liiki ettevõtted, olgu tegu väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) või suurettevõtetega. Samuti on mõjutatud üleilmsed finantsturud, kus on eelkõige probleeme likviidsusega. Kirjelatud mõju ei piirdu ainult konkreetsete liikmesriikidega, vaid põhjustab häireid kogu liidu majanduses.
4. COVID-19 puhangust tingitud erandlike asjaolude tõttu võib mis tahes liiki ettevõtjatel tekkida tõsiseid raskusi likviidsusega. Nii maksujõulised kui ka maksujõuetud ettevõtjad võivad kogeda äkilist likviidsusnappust või likviidsuse üldse kaotada. Eriti ohustatud on VKEd. See võib tõsiselt mõjutada paljude elujõuliste ettevõtjate ja nende töötajate majandusolukorda lühikese ja keskmise pikkusega ajavahemiku jooksul, kuid sellel võib olla ka pikemaajalisem negatiivne mõju, mis seab ohtu ettevõtjate tegevuse jätkumise.
5. Pankadel ja muudel finantsvahendajatel on COVID-19 puhangu mõju leevendamisel keskne roll, sest nende ülesanne on säilitada krediitivoog majanduses. Kui laenude voog järsult väheneb, aeglustub järsult ka majandustegevus, sest ettevõtjatel tekivad raskused tarnijatele ja töötajatele maksmisega. Kujunenud olukorras on asjakohane lubada liikmesriikidel võtta meetmeid, mis ergutaksid krediitiasutusi ja muid finantsvahendajaid ka edaspidi täitma oma rolli, jätkates majandustegevuse toetamist ELis.

6. Käesoleva teatisega ette nähtud abist, mida liikmesriigid annavad ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b kohaselt ja mis tehakse kättesaadavaks pankade kui finantsvahendajate kaudu, saavad otseselt kasu ettevõtjad. Sellist abi ei tohi anda pankade elujõulisuse, likviidsuse ega maksevõime säilitamiseks või taastamiseks. Samuti ei tohi krediidasutuse või üksuse elujõulisuse, likviidsuse ega maksevõime säilitamiseks või taastamiseks kasutada ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 2 punkti b kohast abi, mida liikmesriigid annavad pankadele COVID-19 puhangu tõttu tekkinud otsese kahju hüvitamiseks ⁽¹⁾. Sellisel juhul ei käsitata abi Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2014/59/EL (pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiiv) ⁽²⁾ ega Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses nr 806/2014 (ühtse kriisilahenduskorra määrus) ⁽³⁾ sätestatud erakorralise avaliku sektori finantstoetusena ja seda ei saa ka hinnata riigiabieeskirjade ⁽⁴⁾ kohaselt, mida kohaldatakse pangandussektori ⁽⁵⁾ suhtes.
7. Kui pangad vajavad COVID-19 puhangu tõttu otsest toetust rekapiitalseerimise või langenud väärtusega varade meetme vormis, tuleb hinnata, kas meede vastab pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivi artikli 32 lõike 4 punkti d alapunktides i, ii või iii sätestatud tingimustele. Kui viimatinimetatud tingimused on täidetud, ei loeta sellist otsetoetust saavat pank maksjöuetuks või tõenäoliselt maksjöuetuks jäävaks. Niivõrd kui sellised meetmed on suunatud COVID-19 puhanguga seotud probleemide lahendamisele, loetakse need kuuluvaks 2013. aasta pangandusteatis ⁽⁶⁾ punkti 45 alla, milles on sätestatud erand aktsionäride ja allutatud võlausaldajate kulude jagamise nõudest.
8. COVID-19 puhangu tõttu võib ettevõtjatel tekkida mitte üksnes likviidsusnappus, vaid ka märkimisväärse kahju. Kuna COVID-19 puhang on erandlikku laadi, ei olnud võimalik nimetatud kahju ette näha ja selle ulatus on märkimisväärne ja seab ettevõtjad olukorda, mis erineb selgelt turutingimustest, milles nad tavaliselt tegutsevad. Niisugused erandlikud tingimused võivad põhjustada isegi elujõulistele ettevõtjatele, kes on tavapärase majandustegevusega kaasnevateks riskideks hästi ette valmistatud, sedavõrd raskusi, et ohtu satub nende elujõulisus.
9. COVID-19 puhang loob ohu, et võib tekkida tõsine majanduslangus, mis mõjutab kogu ELi majandust alates ettevõtetest kuni tööhõive ja kodumajapidamisteni. Selleks et turgudel säiliks piisav likviidsus, et leevendada elujõulistele ettevõtjatele tekitatavat kahju ja et majandustegevus jätkuks nii COVID-19 puhangu ajal kui ka pärast seda, on vaja täpselt suunatud avaliku sektori toetust. Võttes arvesse ELi eelarve piiratud mahtu, rahastatakse meetmeid peamiselt liikmesriikide eelarvetest. ELi riigiabi eeskirjad võimaldavad liikmesriikidel võtta kiireid ja tulemuslikke meetmeid, et toetada kodanikke ja ettevõtjaid, eelkõige VKEsid, kes on COVID-19 puhangu tõttu majandusraskustes.

⁽¹⁾ Liikmesriik peab sellisest abist teatama ja komisjon hindab seda ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 2 punkti b alusel.

⁽²⁾ ELT L 173, 12.6.2014, lk 190.

⁽³⁾ ELT L 225, 30.7.2014, ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 3 lõike 1 punkt 29.

⁽⁴⁾ Komisjoni teatis „Finantsasutuste rekapiitalseerimine praeguses finantskriisis: piirdumine minimaalselt vajaliku abiga ja kaitsemeetmed põhjendamatute konkurentsimoanutuste vastu“ (rekapiitalseerimisteatis) (ELT C 10, 15.1.2009, lk 2), komisjoni teatis langenud väärtusega varade käsitlemise kohta ühenduse pangandussektoris (langenud väärtusega varade teatis) (ELT C 72, 26.3.2009, lk 1), komisjoni teatis finantssektori elujõulisuse taastamise ja praeguse kriisi olukorras riigiabi eeskirjade kohaste ümberkorraldamismeetmete hindamise kohta (ümberkorraldamisteatis) (ELT C 195, 19.8.2009, lk 9), komisjoni teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta alates 1. jaanuarist 2011 pankade kasuks finantskriisi kontekstis võetavate meetmete toetamise suhtes (2010. aasta pikendusteatis) (ELT C 329, 7.12.2010, lk 7), komisjoni teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta alates 1. jaanuarist 2012 pankade kasuks finantskriisi kontekstis võetavate toetusmeetmete suhtes (2011. aasta pikendusteatis) (ELT C 356, 6.12.2011, lk 7), komisjoni teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta alates 1. augustist 2013 finantskriisi kontekstis pankade kasuks võetavate toetusmeetmete suhtes (2013. aasta pangandusteatis) (ELT C 216, 30.7.2013, lk 1).

⁽⁵⁾ Krediidasutuste või muude finantseerimisasutuste toetamiseks ette nähtud meetmetest, mida käsitatakse riigiabina ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, või mida ei ole hõlmatud käesoleva teatis ega ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 2 punktiga b, tuleb komisjonile teatada ja neid hinnatakse pangandussektori suhtes kohaldatavate riigiabi eeskirjade alusel.

⁽⁶⁾ Komisjoni teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta alates 1. augustist 2013 pankade kasuks finantskriisi kontekstis võetavate toetusmeetmete suhtes (ELT C 216, 30.7.2013, lk 1).

1.2. Vajadus riigiabi meetmete tõhusa koordineerimise järele Euroopa tasandil

10. ELi riigiabieskirjade sihipärase ja proportsionaalse kohaldamisega tagatakse, et riiklikud toetusmeetmed on tulemuslikud ning aitavad raskustesse sattunud ettevõtjatel mitte üksnes COVID-19 puhangu ajal toime tulla, vaid ka praegusest olukorrast taastuda, pidades silmas keskkonnasäästlikule majandusele ja digitehnoloogiale ülemineku tähtsust kooskõlas ELi eesmärkidega. Ühtlasi tagatakse ELi riigiabi kontrolliga, et ELi siseturg ei killustu ja säilivad võrdsed tingimused. Siseturu terviklikkus tagab ka kiirema taastumise. Lisaks hoiab see ära kahjuliku võidusubsideerimise, mille puhul rohkem vahendeid omavad liikmesriigid saavad kulutada naabritest rohkem, kahjustades seeläbi ühtekuuluvust liidus.

1.3. Vajadus asjakohaste riigiabimeetmete järele

11. Seoses liikmesriikide üldiste jõupingutustega COVID-19 puhangu mõju vähendamiseks oma majandusele tutvustatakse käesolevas teatises, kuidas liikmesriikidel on ELi eeskirjade alusel võimalik tagada ettevõtjate, eelkõige VKEdele, kellel praegu ootamatult napib vahendeid, likviidsus ja juurdepääs rahastamisele, et võimaldada neil praegusest olukorrast taastuda.
12. Komisjon kirjeldas 13. märtsi 2020. aasta teatises „Euroopa koordineeritud majanduslikud meetmed COVID-19 puhangule reageerimiseks“⁽⁷⁾ eri võimalusi, mis on liikmesriikidele kättesaadavad väljaspool ELi riigiabi kontrolli kohaldamisala ja mida nad võivad kehtestada ilma komisjoni osaluseta. Need hõlmavad meetmeid, mida kohaldatakse kõigi ettevõtjate suhtes seoses palgatoetuste, ettevõtte tulumaksu ja käibemaksu või sotsiaalkindlustusmaksete maksmise peatamisega, või otse tarbijatele suunatud rahalist toetust tühistatud teenuste või pileтите eest, mida asjaomased ettevõtjad ei hüvita.
13. Liikmesriigid võivad samuti kavandada toetusmeetmeid ilma komisjoni sekkumiseta kooskõlas üldise grupierandi määrusega⁽⁸⁾.
14. Lisaks võivad liikmesriigid ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel ning nagu on täpsustatud päästmise ja ümberkorraldamise riigiabi suunistes,⁽⁹⁾ teatada komisjonile abikavadest, mille eesmärk on rahuldada teravaid likviidsusvajadusi ja toetada ettevõtjaid, kes seisavad silmitsi finantsraskustega, mis on tingitud COVID-19 puhangust või mida see süvendab.
15. Lisaks võivad liikmesriigid ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 2 punkti b alusel hüvitada ettevõtjatele viiruspuhangu tõttu kantud kahju neis sektorites, mis on kriisi tõttu eriti otseselt kannatanud (nt transport, turism, kultuur, majutus ja jaekaubandus), ja/või tühistatud sündmuste korraldajatele. Liikmesriigid võivad sellistest kahju hüvitamise meetmetest teatada ja komisjon hindab neid otse ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 2 punkti b alusel⁽¹⁰⁾. Päästmise ja ümberkorraldamise suuniste ühekordse abi põhimõtte⁽¹¹⁾ ei hõlma abi, mille komisjon

⁽⁷⁾ Komisjoni 13. märtsi 2020. aasta teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Keskpanngale, Euroopa Investeeringuspanngale ja eurorühmale „Euroopa koordineeritud majanduslikud meetmed COVID-19 puhangule reageerimiseks“ (COM (2020) 112 final).

⁽⁸⁾ Komisjoni 17. juuni 2014. aasta määrus (EL) nr 651/2014 aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.6.2014, lk 1).

⁽⁹⁾ Suunised raskustes olevate mittefinantsettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta (ELT C 249, 31.7.2014, lk 1). Komisjon on andnud loa eri kavadele üheksas eri liikmesriigis.

⁽¹⁰⁾ Vt näiteks komisjoni otsus SA. 56685, Taani – COVID-19ga seotud sündmuste tühistamise hüvitamise kava, https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202011/285054_2139535_70_2.pdf.

⁽¹¹⁾ Vt päästmis- ja ümberkorraldamissuuniste punkt 3.6.1.

tunnistab siseturuga kokkusobivaks ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 2 punkti b alusel, kuna seda liiki abi ei ole *päästmis- või ümberkorraldamisabi ega ajutine ümberkorraldamistoetus* päästmise ja ümberkorraldamise suuniste punkti 71 tähenduses. Seepärast võivad liikmesriigid ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 2 punkti b alusel hüvitada COVID-19 puhangust otseselt põhjustatud kahju ettevõtjatele, kes on saanud abi päästmise ja ümberkorraldamise suuniste alusel.

16. Täienduseks eespool nimetatud võimalustele esitab komisjon käesolevas teatises täiendavad ajutised riigiabi meetmed, mida ta peab siseturuga kokkusobivaks ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b alusel ja mille saab asjaomase liikmesriigi teate saamise järel kiiresti heaks kiita. Lisaks on endiselt võimalik teatada alternatiivsetest lähenemisviisidest – nii abikavadest kui ka üksikmeetmetest. Käesoleva teatise eesmärk on kehtestada raamistik, mis võimaldab liikmesriikidel lahendada raskusi, millega ettevõtjad praegu silmitsi seisavad, säilitades samal ajal ELi siseturu terviklikkuse ja tagades võrdsed tingimused.

2. EUROOPA LIIDU TOIMIMISE LEPINGU ARTIKLI 107 LÕIKE 3 PUNKTI B KOHALDATAVUS

17. ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b kohaselt võib komisjon pidada siseturuga kokkusobivaks abi „liikmesriigi majanduses tõsise häire kõrvaldamiseks“. Sellise juhtumi puhuks on Euroopa kohtud teinud otsuse, et selline häire peab mõjutama asjaomase liikmesriigi majandust tervikuna või suurt osa sellest, mitte üksnes ühte selle piirkonda või mõnda territooriumi osa. Lahendus on kooskõlas vajadusega tõlgendada rangelt selliseid erandisätteid nagu ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkt b⁽¹²⁾. Kõnealust tõlgendamist on komisjon oma otsuste tegemisel pidevalt kohaldanud⁽¹³⁾.
18. Võttes arvesse, et COVID-19 puhang mõjutab kõiki liikmesriike ja et liikmesriikide võetud ohjeldamismeetmed mõjutavad ettevõtjaid, leiab komisjon, et riigiabi on õigustatud ja selle võib kuulutada ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b alusel siseturuga kokkusobivaks piiratud ajavahemikuks, et leevendada ettevõtjate likviidsuspuudujääki ja tagada, et COVID-19 puhangu põhjustatud häired ei kahjustaks nende elujõulisust, eriti VKEde puhul.
19. Komisjon esitab käesolevas teatises kokkusobivuse tingimused, mida ta põhimõtteliselt kohaldab abi suhtes, mida liikmesriigid annavad ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b alusel. Seega peavad liikmesriigid näitama, et käesoleva teatise kohaselt komisjonile teatatud riigiabi meetmed on asjaomase liikmesriigi majanduses tõsise häire kõrvaldamiseks vajalikud, asjakohased ja proportsionaalsed ning et kõik käesoleva teatise tingimused on täielikult täidetud.
20. Käesoleva teatise punkti 3.1 alusel antud abi võib kumuleerida kas punkti 3.2 või punkti 3.3 alusel antud abiga ja punkti 3.5 alusel antud abiga⁽¹⁴⁾.

3. AJUTISED RIIGIABIMEETMED

3.1. Otsetoetuste, tagasimakstavate ettemaksete või maksusoodustustena antav abi

21. Lisaks olemasolevatele võimalustele, mis põhinevad ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktis c, võivad praeguses olukorras olla asjakohaseks, vajalikuks ja sihipäraseks lahenduseks ajutised piiratud abisummad ettevõtjatele, kellel on ootamatu likviidsusnappus või isegi täielik likviidsuspuudus.

⁽¹²⁾ Vt Euroopa Kohtu otsus liidetud kohtuasjades T-132/96 ja T-143/96: Freistaat Sachsen, Volkswagen AG ja Volkswagen Sachsen GmbH vs. komisjon (EKL 1999:326, punkt 167).

⁽¹³⁾ Komisjoni otsus 98/490/EÜ juhtumi C-47/96 *Crédit Lyonnais* kohta (EÜT L 221, 8.8.1998, lk 28), punkt 10.1; komisjoni otsus 2005/345/EÜ juhtumi C-28/02 (*Bankgesellschaft Berlin*) kohta (ELT L 116, 4.5.2005, lk 1), punkt 153 ja järgmised ning komisjoni otsus 2008/263/EÜ juhtumi C-50/06 (*BAWAG*) kohta (ELT L 83, 26.3.2008, lk 7), punkt 166. Vt komisjoni otsus juhtumi NN 70/07 (*Northern Rock*) kohta (ELT C 43, 16.2.2008, lk 1), komisjoni otsus juhtumi NN 25/08 (*Päästmisabi ettevõtjale Risikoabschirmung WestLB*) kohta (ELT C 189, 26.7.2008, lk 3), komisjoni 4. juuni 2008. aasta otsus riigiabi kohta C 9/08 (*SachsenLB*) (ELT L 104, 24.4.2009, lk 34) ning komisjoni 6. juuni 2017. aasta otsus juhtumi SA.32544 (2011/C) (*TRAINOSE S.A*) kohta (ELT L 186, 24.7.2018, lk 25).

⁽¹⁴⁾ Käesolevas teatises ette nähtud abimeetmeid võib kumuleerida vähese tähtsusega abi määruse (ELT L 352, 24.12.2013) kohaldamisalasse kuuluva abiga.

22. Komisjon loeb sellise riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b alusel siseturuga kokkusobivaks, kui on täidetud kõik järgmised tingimused (põllumajanduse esmatootmise ning kalandus- ja vesiviljelussektori erisätted on esitatud punktis 23):
- a. abi ei ületa 800 000 eurot ettevõtja kohta otsetoetuste, tagasimakstavate ettemaksete või maksu- või maksesoodustuste vormis; kõik kasutatud arvud väljendavad brutomäärasid, see tähendab, et neist ei ole maha arvatud makse ega muid tasusid;
  - b. abi antakse eelarveprognoosiga abikava raames;
  - c. abi võib anda ettevõtjatele, kes ei olnud 31. detsembri 2019. aasta seisuga raskustes (üldise grupierandi määruse tähenduses ⁽¹⁵⁾); abi võib anda ettevõtjatele, kes ei ole raskustes ja/või ettevõtjatele, kes ei olnud 31. detsembri 2019. aasta seisuga raskustes, kuid kes sattusid raskustesse COVID-19 puhangu tõttu või pärast seda;
  - d. abi antakse hiljemalt 31. detsembril 2020 ⁽¹⁶⁾;
  - e. põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega tegelevatele ettevõtjatele ⁽¹⁷⁾ antava abi tingimuseks on, et seda ei anta osaliselt või täielikult edasi esmatootjatele, ning seda ei määrata kindlaks esmatootjatel ostetud või asjaomaste ettevõtjate poolt turule viidud toodete hinna või koguse alusel.
23. Erandina punktist 22 kohaldatakse põllumajandus-, kalandus- ja vesiviljelussektori suhtes järgmisi eritingimusi:
- a. abi ei ületa 120 000 eurot kalandus- ja vesiviljelussektori ettevõtja kohta ⁽¹⁸⁾ või 100 000 eurot põllumajandustoodete esmatootmisega tegeleva ettevõtja kohta ⁽¹⁹⁾; kõik kasutatud arvud väljendavad brutomäärasid, see tähendab, et neist ei ole maha arvatud makse ega muid tasusid;
  - b. põllumajanduse esmatootmise valdkonnas tegutsevatele ettevõtjatele antava abi summat ei tohi kindlaks määrata turule viidud kaupade hinna või koguse alusel;
  - c. kalanduse ja vesiviljelusega tegelevatele ettevõtjatele antav abi ei ole seotud ühegi komisjoni määruse (EL) nr 717/2014 ⁽²⁰⁾ artikli 1 lõike 1 punktides a–k osutatud abiliigiga;
  - d. kui ettevõtja tegutseb mitmes sektoris, mille suhtes kohaldatakse punktide 22.a ja 23(a) kohaselt erinevaid maksimumsummasid, tagab asjaomane liikmesriik asjakohaste vahenditega, näiteks eraldi raamatupidamisarvestuse abil, et iga sellise tegevuse puhul peetakse kinni asjakohasest ülemmäärast ning et kokku ei ületata suurimat võimalikku summat;
  - e. kohaldatakse kõiki muid punktis 22 esitatud tingimusi. ⁽²¹⁾

⁽¹⁵⁾ Nagu on määratletud komisjoni 17. juuni 2014. aasta määruse (EL) nr 651/2014 (ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks) artikli 2 lõikes 18 (ELT L 187, 26.6.2014, lk 1).

⁽¹⁶⁾ Kui abi antakse maksesoodustuste vormis, siis seda tähtaega ei kohaldata ja abi loetakse antuks 2020. aasta maksudeklaratsiooni esitamise tähtpäeval.

⁽¹⁷⁾ Nagu on määratletud komisjoni 25. juuni 2014. aasta määruse (EL) nr 702/2014 (Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi põllumajandus- ja metsandussektoris ja maapiirkondades tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 193, 1.7.2014, lk 1)) artikli 2 punktides 6 ja 7.

⁽¹⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1379/2013 (kalapüügi- ja vesiviljelustoodete turu ühise korralduse kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1184/2006 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 104/2000 (ELT L 354, 28.12.2013, lk 1)) I lisas loetletud tooted.

⁽¹⁹⁾ Kõik ELi toimimise lepingu I lisas loetletud tooted, välja arvatud kalandus- ja vesiviljelussektori tooted, vt eelmist joonealust märkust 18.

⁽²⁰⁾ Komisjoni 27. juuni 2014. aasta määrus (EL) nr 717/2014, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes kalandus- ja vesiviljelussektoris (ELT L 90, 28.6.2014, lk 45).

⁽²¹⁾ Viidet „raskustes oleva ettevõtja“ määratlusele, millele on osutatud eespool punkti 22 alapunktis c ja joonealustes märkustes 15 ja 30, käsitatakse viitena määruse (EL) nr 702/2014 artikli 2 punktis 14 ja määruse 1388/2014 artikli 3 punktis 5 sisalduvatele määratlustele.

3.2. Laenugarantiidena antav abi

24. Selleks et tagada ootamatu likviidsusnappusega ettevõtjatele juurdepääs likviidsusele, võib olla praeguses olukorras asjakohane, vajalik ja sihipärane lahendus piiratud tähtaja ja laenusummaga riigi laenugarantiide andmine.
25. Komisjon loeb sellise uute riigi laenugarantiide vormis antava riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b alusel siseturuga kokkusobivaks, tingimusel et:

- a. Garantiipreemiad on kehtestatud minimaalsel tasemel järgmiselt:

Saaja liik	Krediidiriski marginaal 1-aastase tähtajaga laenu puhul	Krediidiriski marginaal 2–3aastase tähtajaga laenu puhul	Krediidiriski marginaal 4–6aastase tähtajaga laenu puhul
VKEed	25 baaspunkti	50 baaspunkti	100 baaspunkti
Suurettevõtjad	50 baaspunkti	100 baaspunkti	200 baaspunkti

- b. Samuti võivad liikmesriigid teatada kavades, võttes küll aluseks eespool esitatud tabeli, kuid nii, et maksetähtaega, hinnakujundust ja tagatise katet on võimalik kohandada (nt pikema maksetähtaja korral väiksem tagatiskate).
- c. Garantii antakse hiljemalt 31. detsembriks 2020;
- d. Laenude puhul, mille tähtaeg on pärast 31. detsembrit 2020, ei ületa laenu põhiosa:
- abisaaja 2019. aasta või viimase sellise aasta kahekordne palgakulu, mille andmed on kättesaadavad (sh sotsiaalmaksud ning ettevõtja juures töötava, kuid ametlikult alltöövõtjate palgal oleva personaliga seotud kulu). 1. jaanuaril 2019 või pärast seda loodud ettevõtjate puhul ei või maksimaalne laenusumma ületada kahe esimese aasta hinnangulisi palgakulusid või
  - 25 % abisaaja 2019. aasta kogukäibest või
  - asjakohase põhjendusega ja tuginedes abisaaja enda kinnitusele likviidsusvajaduste kohta,⁽²²⁾ võib laenusummat suurendada, et katta VKEde likviidsusvajadused laenu andmise järgseks 18 kuuks ja suurettevõtjate likviidsusvajadused laenu andmise järgseks 12 kuuks.
- e. Laenude puhul, mille tähtaeg on kuni 31. detsembrini 2020, võib laenu põhisumma olla asjakohase põhjendusega ning tingimusel, et abi proportsionaalsus on tagatud, suurem kui punkti 25 alapunktis d sätestatud.
- f. Garantii kestus on maksimaalselt kuus aastat ja riigigarantii ei ületa:
- 90 % laenu põhisummast, kui krediidasutus ja riik kannavad kahju proportsionaalselt ja samadel tingimustel või
  - 35 % laenu põhisummast, kui kahjum omistatakse kõigepealt riigile ja alles seejärel krediidasutustele (st esimese järjekoha kahju garantii) ning
  - mõlemal eespool nimetatud juhul, kui laenu suurus aja jooksul väheneb, näiteks põhjusel, et laenu hakatakse tagasi maksuma, peab tagatud summa proportsionaalselt vähenema.
- g. Garantii võib hõlmata nii investeringu- kui ka käibekapitalilaene.
- h. Garantii võib anda ettevõtjatele, kes ei olnud 31. detsembril 2019. aasta seisuga raskustes (üldise grupierandi määruse tähenduses⁽²³⁾); abi võib anda ettevõtjatele, kes ei ole raskustes ja/või ettevõtjatele, kes ei olnud 31. detsembril 2019. aasta seisuga raskustes, kuid kes sattusid raskustesse COVID-19 puhangu tõttu või pärast seda.

⁽²²⁾ Likviidsusplaan võib sisaldada nii käibekapitali kui ka investeerimiskulusid.

⁽²³⁾ Nagu on määratletud komisjoni 17. juuni 2014. aasta määruse (EL) nr 651/2014 (ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnustatakse siseturuga kokkusobivaks) artikli 2 lõikes 18 (ELT L 187, 26.6.2014, lk 1).

3.3. Laenude subsideeritud intressimäärana antav abi

26. Selleks et tagada nende ettevõtjate juurdepääs likviidsusele, keda on tabanud ootamatu likviidsusnappus, võib praeguses olukorras olla asjakohane, vajalik ja sihipärane lahendus võimaldada piiratud ajavahemikuks ja teatavale laenusummale subsideeritud intressimäär. Sama laenu põhisumma puhul ei saa jaotiste 3.2 ja 3.3 kohaselt antud abi kumuleerida.
27. Komisjon peab subsideeritud avaliku sektori laenu vormis riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b alusel siseturuga kokkusobivaks, kui täidetud on järgmised tingimused:

- a. Laene võib anda vähendatud intressimääraga, mis on vähemalt võrdne 1. jaanuaril 2020 kohaldatud baasmääraga (1 aasta IBOR või komisjoni avaldatud sellega samaväärne intressimäär ⁽²⁴⁾), millele on lisatud allpool olevas tabelis esitatud krediidiriski marginaal:

Saaja liik	Krediidiriski marginaal 1-aastase tähtajaga laenu puhul	Krediidiriski marginaal 2–3aastase tähtajaga laenu puhul	Krediidiriski marginaal 4–6aastase tähtajaga laenu puhul
VKEed	25 baaspunkti ⁽²⁵⁾	50 baaspunkti ⁽²⁶⁾	100 baaspunkti
Suurettevõtjad	50 baaspunkti	100 baaspunkti	200 baaspunkti

- b. Samuti võivad liikmesriigid teatada kavades, võttes küll aluseks eespool esitatud tabeli, kuid nii, et maksetähtaega, hinnakujundust ja tagatise katet on võimalik kohandada (nt pikema maksetähtaja korral väiksem tagatiskate).
- c. Laenulepingud sõlmitakse hiljemalt 31. detsembriks 2020 ja nende maksimaalne kehtivusaeg on 6 aastat.
- d. Nende laenude puhul, mille maksetähtaeg on pärast 31. detsembrist 2020, ei või laenusumma ületada:
- abisaaja 2019. aasta või viimase sellise aasta, mille kohta andmed on olemas, kahekordset palgakulu (sh sotsiaalmaksud ning ettevõtja juures töötava, kuid ametlikult alltöövõtjate palgal oleva personaliga seotud kulu). 1. jaanuaril 2019 või pärast seda loodud ettevõtjate puhul ei või maksimaalne laenusumma ületada kahe esimese aasta hinnangulisi palgakulusid, või
  - 25 % abisaaja 2019. aasta kogukäibest; või
  - nõuetekohase põhjendatuse korral ja tuginedes abisaaja enda kinnitusele likviidsusvajaduste kohta, ⁽²⁷⁾ võib laenusummat suurendada, et see kataks VKEde likviidsusvajadused alates laenu andmisest järgmiseks 18 kuuks ja suurettevõtjate likviidsusvajadused järgmiseks 12 kuuks.
- e. Nende laenude puhul, mille maksetähtaeg on kuni 31. detsembrini 2020, võib laenu põhisumma olla suurem kui punkti 27 alapunkti d kohaselt, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja eeldusel, et tagatakse abi proportsionaalsus.
- f. Laen võib olla seotud nii investeringu- kui ka käibekapitalivajadustega.
- g. Laenu võib anda ettevõtjale, mis ei olnud raskustes (üldise grupierandi määruse ⁽²⁸⁾ tähenduses) 31. detsembril 2019; abi võib anda ettevõtjatele, kes ei ole raskustes ja/või ettevõtjatele, kes ei olnud 31. detsembril 2019. aasta seisuga raskustes, kuid kes sattusid raskustesse COVID-19 puhangu tõttu või pärast seda.

⁽²⁴⁾ Baasmäärad, mis on arvatud vastavalt komisjoni teatisele viite- ja diskontomäärade kindlaksmääramise meetodi läbivaatamise kohta (ELT C 14, 19.1.2008, lk 6) ja avaldatud konkurentsi peadirektoraadi veebisaidil https://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html.

⁽²⁵⁾ Minimaalne intressimäär (baasmäär, millele on lisatud krediidiriski marginaal) peaks olema vähemalt 10 baaspunkti aastas.

⁽²⁶⁾ Minimaalne intressimäär (baasmäär, millele on lisatud krediidiriski marginaal) peaks olema vähemalt 10 baaspunkti aastas.

⁽²⁷⁾ Likviidsusvajadused võivad hõlmata nii käibekapitali kui ka investeerimiskulusid.

⁽²⁸⁾ Nagu on määratletud komisjoni 17. juuni 2014. aasta määruse (EL) nr 651/2014 (ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks) artikli 2 lõikes 18 (ELT L 187, 26.6.2014, lk 1).

3.4. Krediidiasutuste või muude finantseerimisasutuste kaudu kättesaadavaks tehtavate tagatiste ja laenude vormis antav abi

28. Käesoleva teatise jaotise 3.2 ja jaotise 3.3 kohast riigi tagatiste ja vähendatud intressimäärade vormis abi võib anda ettevõtjatele, keda on tabanud ootamatu likviidsusnappus, otse või krediidiasutuste ja muude finantseerimisasutuste kui finantsvahendajate kaudu. Viimasel juhul peavad olema täidetud allpool nimetatud tingimused.
29. Kuigi selline abi on suunatud otse ettevõtjatele, keda on tabanud ootamatu likviidsusnappus, ja mitte krediidiasutustele ega muudele finantseerimisasutustele, võivad sellest kaudset kasu saada ka viimati nimetatud. Siiski ei või sellise kaudse abi eesmärk olla krediidiasutuste elujõulisuse, likviidsuse ega maksevõime säilitamine või taastamine. Sellest tulenevalt leiab komisjon, et sellist abi ei tohiks käsitada pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivi artikli 2 lõike 1 punkti 28 ja ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 3 lõike 1 punkti 29 kohase erakorralise avaliku sektori finantstoetusena ning seda ei tohiks hinnata pangandussektori suhtes kohaldatavate riigiabi eeskirjade alusel ⁽²⁹⁾.
30. Igal juhul on asjakohane kehtestada teatavad kaitsemeetmed seoses krediidiasutustele või muudele finantseerimisasutustele antava võimaliku kaudse abiga, et piirata põhjendamatu konkurentsi moonutamist.
31. Krediidiasutused või muud finantseerimisasutused peaksid suunama riigi tagatisest, subsideeritud laenudest või laenude subsideeritud intressimääradest saadava kasu suurimal võimalikul määral lõplikele abisaajatele. Finantsvahendaja peab suutma tõendada, et eksisteerib mehhanism, millega tagatakse, et kasu läheb suurimal võimalikul määral lõplikele abisaajatele suuremate rahastamismahude, riskantsemate portfelliide, väiksemate tagatisnõuete, väiksemate garantiipremiate või madalamate intressimäärade kujul. Kui VKEdele juba antud laenude maksetähtaega tuleb pikendada tulenevalt õiguslikust kohustusest, ei või tagatistasu nõuda.

3.5. Lühiajaline ekspordikrediidikindlustus

32. Komisjoni teatises lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse kohta ⁽³⁰⁾ on sätestatud, et turukõlblike riske ei saa katta liikmesriikide poolt tagatavatest ekspordikrediidikindlustustest ⁽³¹⁾. Praeguse haiguspuhangu tulemusena ei saa välistada, et teatavates riikides võivad turukõblikud riskid ajutiselt katmata jääda ⁽³²⁾.
33. Sellises olukorras võivad liikmesriigid näidata turu toimimise puudusi, esitades piisavad tõendid riskikatte puudumise kohta eraõiguslikul kindlustusturul. Kõnealuse teatise punkti 18 alapunktis d turukõlbmatute riskide kohta sätestatud erandi kasutamist peetakse õigustatuks, kui:
- üks suur tuntud rahvusvaheline eraõigusliku ekspordikrediidikindlustuse andja ja üks riiklik krediidikindlustuse andja esitavad tõendid sellise katte puudumise kohta või
  - vähemalt neli liikmesriigis asuvat usaldusväärset eksporditajat esitavad tõendid kindlustusandjate keeldumise kohta kindlustuskatte andmisest.

4. JÄRELEVALVE JA ARUANDLUS

34. Liikmesriigid peavad avaldama asjakohase teabe ⁽³³⁾ iga käesoleva teatise alusel antud üksikabi kohta ülevaatlikul riigiabi veebisaidil 12 kuu jooksul pärast abi andmist.

⁽²⁹⁾ Vt käesoleva ajutise raamistiku punkt 6.

⁽³⁰⁾ ELT C 392, 19.12.2012, lk 1.

⁽³¹⁾ Turukõblikud riskid on avalik-õiguslike ja eraõiguslike võlgnike kaubanduslikud ja poliitilised riskid kõnealuse teatise lisas loetletud riikides ja riskiperioodi pikkusega kuni kaks aastat.

⁽³²⁾ Kõnealuse teatise jaotises 4.2 kirjeldatakse turukõblike riskide määratluse erandeid ajutiselt turukõlbmatute riskide korral ning jaotises 4.3 sätestatakse ajutiselt turukõlbmatute riskide katmise tingimused. Jaotises 5 on sätestatud menetlusnõuded, eelkõige teave selle kohta, millal nõutakse teatamist ja milliseid tõendeid nõutakse.

⁽³³⁾ Teave, mida nõutakse vastavalt komisjoni 17. juuni 2014. aasta määruse (EL) nr 651/2014 III lisale, komisjoni määruse (EL) nr 702/2014 III lisale ja komisjoni 16. detsembri 2014. aasta määruse (EL) nr 1388/2014 III lisale.

35. Liikmesriigid peavad esitama komisjonile aastaaruandeid ⁽³⁴⁾.
36. 31. detsembriks 2020 peavad liikmesriigid esitama komisjonile loetelu meetmetest, mis on kehtestatud vastavalt käesoleva teatise alusel heakskiidetud kavadele.
37. Liikmesriigid peavad tagama, et üksikasjalik dokumentatsioon käesolevas teatises käsitletud abi andmise kohta säilitatakse. Dokumentatsiooni, mis peab sisaldama kogu vajalikku teavet, mis võimaldab kontrollida vajalike tingimuste täitmist, tuleb säilitada kümme aastat pärast abi andmist ja esitada taotluse korral komisjonile.
38. Komisjon võib paluda täiendavat teavet antud abi kohta, et kontrollida, kas abimeetme heakskiitmise otsuses sätestatud tingimused on täidetud.

5. LÖPPSÄTTED

39. Komisjon kohaldab käesolevat teatist alates 19. märtsist 2020, arvestades COVID-19 puhangu majanduslikku mõju, mis nõudis viivitamatut tegutsemist. Käesolev teatis on koostatud lähtuvalt praegustest erakorralistest asjaoludest ja seda ei kohaldata pärast 31. detsembrist 2020. Komisjon võib teatise enne nimetatud kuupäeva uuesti läbi vaadata tähtsatel konkurentsipoliitikaga seotud või majanduslikel kaalutlustel. Komisjon võib ka esitada täiendavaid selgitusi oma lähenemise kohta konkreetsetele küsimustele, kui see võib osutuda kasulikuks.
40. Komisjon kohaldab käesolevat teatist kõikide asjakohaste teatatud meetmete suhtes alates 19. märtsist 2020, isegi kui sellistest meetmetest on teavitatud enne seda kuupäeva.
41. Kooskõlas komisjoni teatisega ebaseadusliku riigiabi hindamise suhtes kohaldatavate eeskirjade kindlaksmääramise kohta ⁽³⁵⁾ kohaldab komisjon abi suhtes, millest ei ole teatatud, järgmisi dokumente:
  - a. käesolev teatis, kui abi anti pärast 1. veebruari 2020;
  - b. muudel juhtudel abi andmise ajal kohaldatud normid.
42. Komisjon tagab tihedas koostöös asjaomaste liikmesriikidega, et otsused võetakse vastu kiiresti pärast seda, kui talle on käesolevas teatises käsitletud meetmete kohta esitatud selgel viisil kogu nõutav teave. Liikmesriigid peaksid teavitama komisjoni oma kavatsustest ja vastavate meetmete võtmise kavadest nii varakult ja täielikult kui võimalik. Komisjon annab selles protsessis liikmesriikidele suuniseid ja abi.

⁽³⁴⁾ ELT L 140, 30.4.2004, lk 1.

⁽³⁵⁾ EÜT C 119, 22.5.2002, lk 22.